

METODICKÁ POMŮCKA

pro dopravce a řidiče ke změnám právní úpravy taxislužby v r. 2020

V roce 2020 je zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, dvakrát novelizován. První z novel již vyšla ve sbírce zákonů pod č. 115/2020 Sb. a je účinná od 1. 7. 2020. Druhá z novel je stále v legislativním procesu a měla by začít platit na podzim. Ke každé z těchto novel zákona o silniční dopravě je připravována i novela prováděcí vyhlášky č. 478/2000 Sb. V této metodické pomůcce jsou uvedeny informace k novele zákona o silniční dopravě účinné od 1. 7. 2020.

Shrnutí, co musí udělat stávající dopravci:

Do 1. 1. 2021 si každý dopravce (včetně tzv. alternativních) musí na dopravním úřadu pro svá současná vozidla taxislužby opatřit evidenční nálepkou vozidla taxislužby (tzn. s předstihem o vydání nálepky na dopravním úřadu požádat).

Pokud má dopravce u dopravního úřadu jako vozidlo taxislužby evidováno vozidlo, které má v Registru silničních vozidel evidováno jako nepodnikající fyzická osoba, musí tento nedostatek v Registru silničních vozidel napravit. Jinak dopravní úřad vozidlo vyřadí z evidence vozidel taxislužby a nebude možné jím provozovat taxislužbu. Dopravní úřady provedou kontrolu před vydáním nálepky.

Přehled změn k 1. 7. 2020:

- Usnadnění fungování elektronicky objednaných přeprav – při splnění podmínek možnost nemít střešní svítidlo a taxametr
- Adekvátní snížení povinností v tzv. klasické taxislužbě – zrušena povinná paměťová jednotka a povinnost vést záznam o provozu vozidla
- Změny v použití střešní svítidly, zavedení identifikační nálepky vozidla taxislužby
- Zakotvení role zprostředkovatele taxislužby a jeho odpovědnosti
- Zveřejnění údajů z Rejstříku podnikatelů v silniční dopravě (RPSD) o evidenci vozidel a platnosti průkazu řidiče (kvůli odpovědnosti zprostředkovatelů)
- Výrazné zúžení zmocnění pro obce k lokální úpravě (zejm. zrušeny zkoušky řidičů)

Evidenční nálepka vozidla taxislužby:

- Zavedení nového univerzálního označení vozidel taxislužby, viditelného pro kontrolní orgány i zákazníky
- **Povinné pro všechny způsoby provozování taxislužby – i tzv. alternativní či smluvní taxislužba**
- **Stávající evidovaná vozidla taxislužby mohou být používána bez nálepky do 1. 1. 2021, do té doby si dopravce musí na dopravním úřadě nálepkou opatřit.**

- Povinnosti dopravce i řidiče použít výhradně vozidlo taxislužby s nálepkou (nebo u tzv. drink servisu vozidlo cestujícího). **Za použití vozidla bez nálepky nespolehlivost řidiče a sankce pro dopravce i řidiče** (neplatí ale v rámci přechodného období pro vozidla evidovaná před 1. 7. 2020, k nimž dosud nebyla nálepka vydána, viz předchozí bod).
- Nálepka se nesnímá (např. při soukromém provozu) – **sejmutím se znehodnotí a dopravce si musí opatřit novou**, za nový správní poplatek, do té doby nelze s vozidlem taxislužbu vykonávat.
- Při zápisu vozidla do evidence vozidel taxislužby dopravní úřad vydá dopravci nálepku. Nálepku vydá i kdykoli jindy, pokud o to dopravce požádá (např. výměna čelního skla).
- Správní poplatek za každou nálepku je **500 Kč**.
- Na nálepku dopravní úřad vyplní IČO dopravce a SPZ vozidla.
- Sériové číslo nálepky zapíše dopravní úřad k vozidlu dopravce do RPSD, kde se budou evidovat všechny nálepky vydané dopravci k určitému vozidlu.
- **Nálepku dopravce umístí zevnitř na pravý dolní okraj čelního skla vozidla** (dolů před spolujezdce).
- Dopravce musí zajistit, aby jemu vydaná nálepka nebyla na jiném vozidle, při vyřazení vozidla z evidence odpovídá za odstranění nálepky z vozidla.
- Nálepka se dopravci vydává ke konkrétnímu vozidlu. Pokud dopravce současně eviduje více vozidel, nesmí je zaměnit (na nálepkách dopravní úřad vyplní konkrétní SPZ vozidla).

Nově zakotvený způsob provozování taxislužby na elektronické objednávky:

- Dnes rozlišujeme tzv. klasickou taxislužbu, tzv. smluvní taxislužbu a tzv. drink servis. Nově přibude segment elektronických objednávek – podobný princip právní úpravy, jako u současné smluvní taxislužby - při splnění stanovených podmínek dokládajících dohodu zákazníka a dopravce není nutno používat taxametr (ani jej mít ve vozidle) ani mít označené vozidlo (vyjma nálepky).
- **Při objednávce přepravy elektronicky (v aplikaci, e-mailem apod.) při splnění stanovených podmínek dopravce**
 - **nemusí mít označené vozidlo střešní svítlnou (má jen nálepku),**
 - **nemusí mít taxametr ani jej používat**

Podmínky:

- Před objednáním přepravy musí zákazník znát
 - konečnou cenu za přepravu
 - Identifikaci zprostředkovatele, figuruje-li zde (např. provozovatel aplikace)
- Před zahájením přepravy musí být zákazníkovi sděleny další údaje – o dopravci, řidiči a vozidle
- Po ukončení přepravy musí být zákazníkovi zasláno na e-mail potvrzení o přepravě – náležitosti ve vyhláše (obdobné údaje jako na stvrzence z taxametru nebo smlouvě o přepravě)
- Po celý den musí být potvrzení o přepravě k dispozici u řidiče (pozor – ne „ve vozidle“), např. v jeho telefonu

Změny ve smluvní taxislužbě (dosavadní ust. § 21 odst. 4 zákona, nově odst. 5)

- Nově je **možno písemnou smlouvu o přepravě uzavírat i bezprostředně před přepravou či ve vozidle**
- Nová povinná náležitost smlouvy – **označení zprostředkovatele taxislužby**, pokud zde figuruje (kvůli často nepřehledným smlouvám, z nichž není jasné, kdo je dopravce, zprostředkovatel, zákazník, subdodavatel atd.)

- Nově explicitní požadavek na uvedení smluvních stran ve smlouvě
- Smlouva musí být po zbytek dne **k dispozici u řidiče** (dříve „ve vozidle“)
- Požadavek, aby byla smlouva po zbytek dne u řidiče, je nově jednou z podmínek, aby vozidlo nemuselo být označeno a vybaveno taxametrem – už ne pouhá samostatně sankcionovatelná povinnost
- Již stávající úprava umožňuje uzavírat písemné smlouvy o přepravě v elektronické podobě, po liberalizaci unijní úpravy navíc stačí prostý elektronický podpis (např. uvedení jména a příjmení na konci e-mailu). Nový segment elektronických objednávek i stávající segment smluvní taxislužby jsou pro dopravce možnostmi uplatnění výjimky z povinnosti mít a používat taxametr a mít vozidlo označené střešní svítilnou. Je na dopravci, kterou cestu k těmto cíli si vybere. V příslušně nastavené aplikaci je reálné uzavírat písemné smlouvy, formou e-mailu lze učinit elektronickou objednávku i uzavřít písemnou smlouvu. Ať již zvolí dopravce kteroukoli cestu (segment písemné smlouvy nebo elektronických objednávek), musí ovšem splnit celou příslušnou sadu zákonných požadavků včetně archivačních povinností a informačních povinností vůči zákazníkům.

Změny v archivačních povinnostech dopravce:

- **Zrušena povinnost dopravce**
 - mít paměťovou jednotku v taxamtru
 - vést záznam o provozu vozidla na paměťové jednotce taxamtru i ručně vedený záznam u vozidel bez taxamtru
- **Doprovce je povinen archivovat 3 roky**
 - Z klasických přeprav záznamy o přepravě (=stvrzenky z taxamtru)
 - Z přeprav v rámci smluvní taxislužby smlouvy o přepravě
 - Z přeprav objednaných elektronicky potvrzení o přepravě („e-mailové potvrzení zákazníkovi“)

Změny v použití střešní svítilny:

- Svítilna povinná pro „klasickou taxislužbu“
- Svítilna zakázaná
 - pro vozidla bez taxamtru
 - při soukromém provozu a při výkonu jiné činnosti než provozování taxislužby
- Svítilnu může a nemusí mít - vozidlo vybavené taxametrem, i když jede na elektronickou objednávku nebo smlouvu (**kdo střídá různé segmenty taxislužby a má taxametr, nemusí svítilnu sundávat**).

Změny v evidenci vozidel taxislužby:

- Změna ve správních poplatcích - **správní poplatek 50 Kč se již nevybírání za první výpis z evidence vozidel taxislužby** vydávaný při zápisu vozidla do evidence. Při vydání nového výpisu po změně údajů se ovšem správní poplatek nadále vybírá. Je **zrušena povinnost mít ve vozidle aktuální výpis z evidence vozidel taxislužby**.
- Změna v podmínkách pro zápis do evidence vozidel taxislužby:
 - Dopravce musí být v Registru silničních vozidel provozovatelem vozidla, již nestačí být pouze vlastníkem vozidla.
 - V Registru silničních vozidel musí být vozidlo zapsáno na dopravce, tedy na podnikatele, tzv. „na IČO“.
- Vozidlo, které nesplňuje předpoklady pro evidenci, dopravní úřad vyřadí z moci úřední z evidence vozidel taxislužby – dopravní úřady budou splnění podmínek prověřovat při vydání evidenční nálepky vozidla taxislužby.

Změny ohledně oprávnění řidiče taxislužby:

- Možnost odnětí oprávnění na žádost (řidič už nechce pracovat jako řidič taxislužby a být takto evidován).
- Azylantí nedokládají dokumenty ze své domovské země (musí ale doložit svůj status). Bude se prověřovat jen jeho Rejstřík trestů. To se nevztahuje na žadatele o azyl.
- Upraveno vydání nového průkazu při změně údajů na průkazu (např. změna příjmení). Povinnost změny nahlásit, možnost používat stávající průkaz do vydání nového.
- Možnost jezdit s „vyměňovaným průkazem“ i v případě poškození průkazu až do vydání nového průkazu.
- Možnost při kontrole na místě virtuálně zadržet průkaz, který nebyl předložen.

Zúžení zmocnění k lokální podzákoně úpravě:

- Zrušeno zmocnění obcí ke zkouškám řidičů taxislužby, tzn. **budou zrušeny lokální zkoušky řidičů**
- Zrušena možnost obcí stanovit barvu či minimální rozměry vozidla

Zakotvení postavení zprostředkovatele taxislužby:

- Zprostředkovatel taxislužby je vymezen jako osoba, která za úplatu zprostředkuje uzavření přepravní smlouvy mezi dopravcem a objednatelem přepravy, jejímž předmětem je poskytnutí taxislužby.
- Aby někdo byl zprostředkovatelem taxislužby, nevyžaduje se k tomu živnostenské oprávnění, soustavnost činnosti. Nepatří sem ovšem společenské služby, kdy jedna osoba objedná druhé taxi.
- **K podmínkám, které musí dopravce splnit v rámci segmentu smluvní taxislužby nebo segmentu elektronických objednávek, patří, že dopravce musí identifikovat zprostředkovatele taxislužby**
 - v písemné smlouvě o přepravě, nebo
 - při elektronické objednávce musí mít zákazník tuto informaci před objednáním přepravy (obvykle součástí smluvních podmínek v elektronické aplikaci) a jde o náležitost potvrzení o přepravě zasílané zákazníkovi u elektronických objednávek.
- Zprostředkovatel smí zprostředkovat přepravu jen
 - s dopravcem s koncesí na osobní dopravu malými vozidly
 - vozidlem taxislužby, popř. vozidlem cestujícího
 - s řidičem s oprávněním řidiče taxislužby
- Dále zprostředkovatel povinen vést a 3 roky uchovat evidenci o zprostředkovaných přepravách s údaji o
 - dopravci
 - době a místu zahájení přepravy
- Pro lepší možnost splnění zákonných povinností budou v RPSD veřejně přístupné údaje o tom, jestli je vozidlo v evidenci vozidel taxislužby, a jestli průkaz řidiče taxislužby je platný. Bude možnost jednotlivých i hromadných dotazů do systému přes Portál dopravy i možnost strojového napojení velkých zprostředkovatelů. Tazatel se v systému bude moci identifikovat – v RPSD bude zaznamenán jeho dotaz (kvůli příp. liberaci, že si to ověřoval).